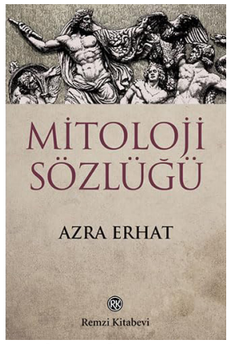
teşekkürler Gülcan Evrenos

Demeter kızını nasıl kaybetti, nasıl aradı?

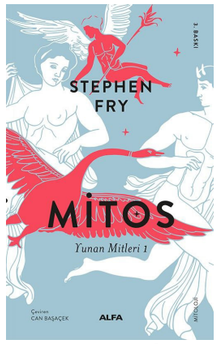
Bereketin, tarımın ve toprağın tanrıçası Demeter'in kızı Persephone, bir gün çiçek toplarken yeraltı dünyasının tanrısı Hades tarafından kaçırılır. Demeter, kızının çığlığını duyar ama nereye götürüldüğünü bilemez. Dokuz gün dokuz gece boyunca, elinde meşaleyle, yemeden içmeden yeryüzünü dolaşarak kızını arar. Onuncu gün gerçeği öğrenir. Zeus'un izniyle Hades, Persephone'yi yeraltına götürmüştür. Öfke ve keder içindeki Demeter toprağı verimsiz bırakır. Ekinler büyümez, insanlar açlık tehlikesiyle karşılaşır. Sonunda Persephone'nin yılın bir bölümünü annesinin yanında, bir bölümünü yeraltında geçirmesi kararlaştırılır. Böylece kızının dönüşüyle doğanın yeniden canlanması, ayrılığıyla da toprağın bereketini kaybetmesi arasında mitolojik bir bağ kurulur.

Bergama Akropolü, Demeter Kutsal Alanı (11.2026)

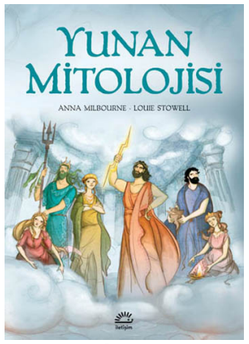
Mitoloji Sözlüğü
Azra Erhat
Remzi Kitabevi, 1972, 335 sayfa

Mitos: Yunan Mitleri - 1
Stephen Fry
Alfa Yayınları, 2017, 478 sayfa
çeviren: Can Başaçek

Yazdan Başka Mevsim Yok
Matilda Leyser
Nora Kitap, 2023, 360
çeviren: Mert Boz

Yunan Mitolojisi
Anna Milbourne
İletişim Yayıncılık, 2016, 304 sayfa
çeviren: Esin Uslu

Bergama Akropolü'ndeki Demeter Kutsal Alanı, özellikle kadınların önemli roller üstlendiği, bereket, doğum, ölüm ve yeniden doğuş düşüncelerinin çevresinde gelişen dinsel törenlerin yapıldığı bir yerdi. Burada Demeter ve kızı Persephone'ye adaklar sunuluyor, kurbanlar kesiliyor, kutsal törenler düzenleniyordu. Yalnızca evli kadınların katıldığı Thesmophoria şenlikleri de Demeter kültünün önemli bir parçasıydı. Ayrıca Bergama'da bulunan yazıtlar, gizem törenlerine kabul edilmiş kişilerin, meşale taşıyıcılarının ve kutsal bilgileri açıklamakla görevli din görevlilerinin varlığını doğruluyor. Bu törenlerin merkezinde Persephone'nin kayboluşu ve dönüşüyle ilişkilendirilen yaşam, ölüm ve yeniden doğuş düşünceleri bulunuyordu. Ancak Bergama'daki gizem ayinlerinin tam olarak nasıl gerçekleştirildiğini bilmiyoruz. Katılımcıların neler gördükleri, duydukları ve yaşadıkları gizli tutuluyordu. Meşaleli arayışlar, karanlık ve aydınlık arasındaki geçişler gibi ayrıntılar özellikle *Eleusis Törenleri*nden biliniyor. Bunların Bergama'da da aynı biçimde uygulandığını kesin olarak söyleyemiyoruz.

Bergama Akropolü, Demeter Kutsal Alanı (11.2026)

Peki biz neyi kaybettik, ve nasıl arayacağız?

Bergama Asklepion (11.2026)

Demeter

Hayali suya eğilmiş, gülmüş
Orada hayali görülmüş.
Sarkaç duruyor, gözleri cam.
Bir daha ölmüş,
Bir daha ölüm eskiyen anlamıyla tarumar.

Basamakları dağıldı merdivenimin,
İki ince âsâ ile yürüyorum.
Yine de yolun sağı solu belli olmuyor.
Yine de yol ayak izlerimden azade.
Güneş hâlâ arabayla gezdiriliyor.
Hâlâ, bir anne kızından ayrılınca kış geliyor.

(2005)

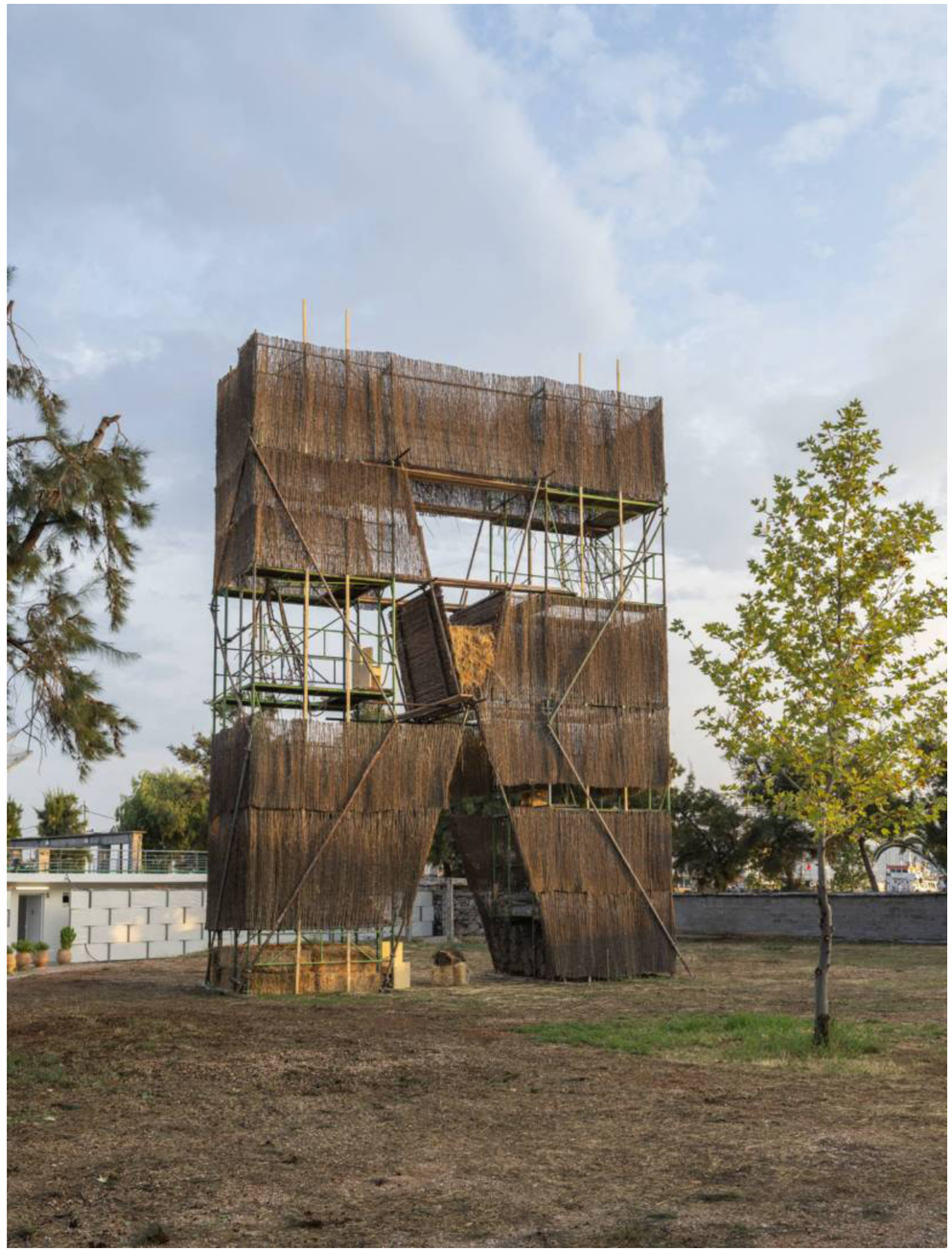

Başak tanelerinden bir taç takmış, profilden betimlenen Demeter'in pişmiş toprak kabartma levhası. (MÖ 1 - MS 1. yy) Amorgos Arkeoloji Müzesi, Yunanistan.

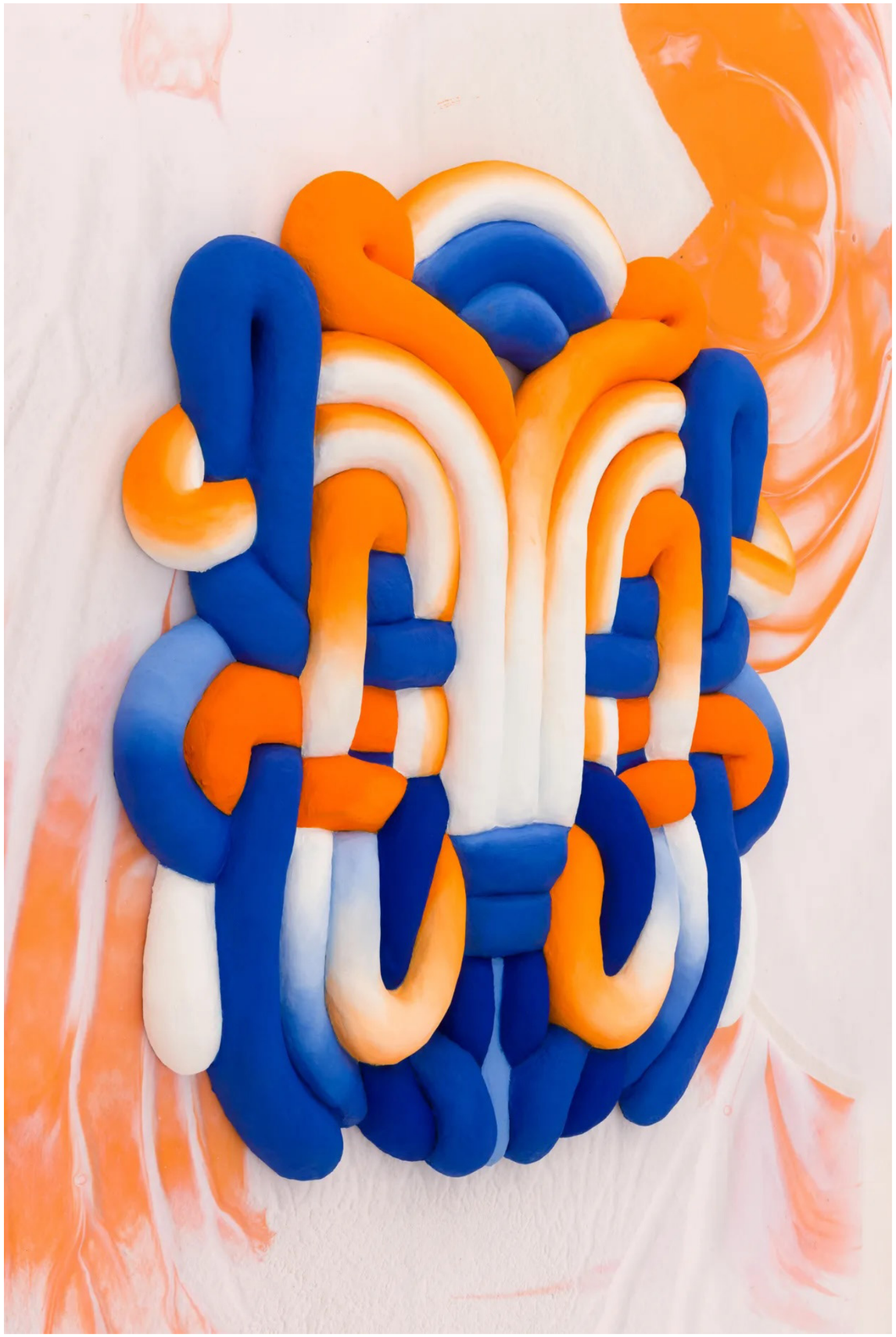
Elif Sofya

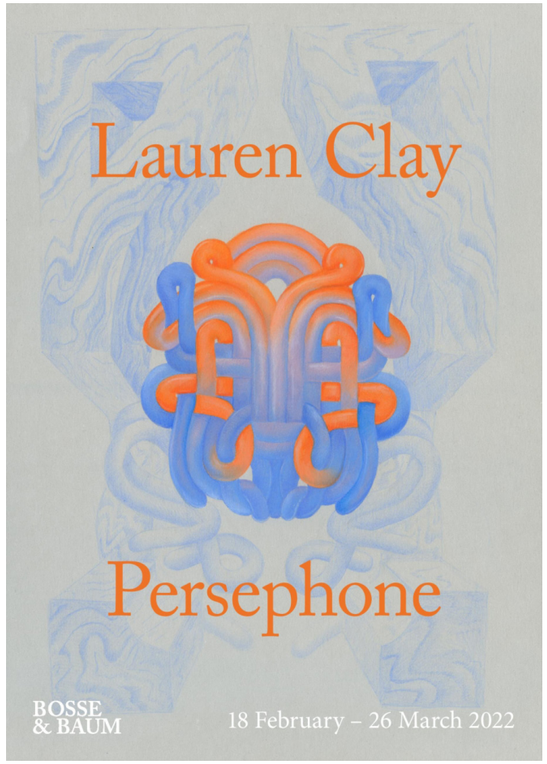
(1965-2026)

“Mystery 22 / Straw Falling on Concrete Floors”
Kostis Velonis
ahşap, çelik, saman, kuru ot, kamış, sepetçi söğüdü, ağaç dalları, toprak, ip ve mermer
122 × 102 × 10 cm
(2022)

“Persephone”
Lauren Clay
panel üzerine yağlıboya, kâğıt hamuru ve alçı
122 × 102 × 10 cm
(2022)

https://ocula.com/magazine/spotlight/lauren-clays-architectures-of-the-psyche/

"Persephone'un Kapısı"
Tria Smith ve Katrin Schnabl
fotoğraf: Gloria Araya
(2026)

https://www.6018north.org/the-persephone-project?utm_source=chatgpt.com